

OU Israel Center – ROSH CHODESH SIVAN 5779
In loving memory of Mrs. Linda Pruwer-Brachfeld a"h
מרת חיה סאשא בת ר' יוסף הלל ע"ה

YOM YERUSHALAYIM: Perfect Prelude for Shavuot

שפת אמת לחנוכה תרמ"א:

חנוכה ופורים הם האורות מרגלים. רק הג' רגלים המפורשים בתורה הם תורה שבכתב ויש כנגד זה ג"כ רגלים מתורה שבע"פ. והם אורות המקבלים, כדמיון אור הלבנה שהיא מאור החמה כידוע, כן ע"י כוחן של בני ישראל בקבלתם האל כראוי נשאר מכל יום טוב רושם בכנסת ישראל. ובכוח זה הוציאה כנגדן רגלים אחרים. וחנוכה הארה מחג הסוכות, ופורים מחג השבועות. ומחג הפסח מקווים אנו להיות עוד, כמ"ש "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ובמקום אחר פירשנו רמז בפסוק 'אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח' שהם בחינת חנוכה ופורים שהקרנות אינם גוף המזבח רק האורות המתפשטים והם בחינת חנוכה ופורים.

I) Relationship between Matan Torah and Yerushalayim

ספר ישעיהו פרק ב פס' ג

כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים

בעל ה"מצודת דוד", שם

כי התורה האמתית היא היוצאת מציון ואין זולתה בעולם

II) From Har Sinai to Har HaMoriah

מדרש תהילים מזמור סח' ט' ד"ה "בפרש שדי"

וסיני מהיכן בא? אמר ר' יוסי מהר המוריה נתלש, כחלה מעיסה ממקום שנעקד יצחק אבינו. אמר הקב"ה הואיל ויצחק אביהם נעקד עליו נאה לבניו לקבל עליו את התורה. ומניין שעתיד לחזור למקומו, שנאמר: נסן יהיה הר בית ה' בראש ההרים

תענית טז ע"א

מאי הר המוריה? פליגי בה רבי לוי בר חמא, ורבי חנינא, חד אמר: הר שיצא ממנו הוראה לישראל, וחד אמר: הר שיצא ממנו מורא לאומות העולם

רש"י, שם

'מורא לאומות העולם', ששומעין גדולות ישראל וירושלים ומתפחדים עליהם, שמעתי, לישא אחרניא: הר המוריה – הר סיני, מורא לאומות העולם – במתן תורה דכתיב 'ארץ יראה ושקטה' (תהילים עו', ט')

המהרש"א, שם

והתימה לפירוש שני שפירש רש"י ותוספות שהר המוריה הוא הר סיני, ובקרא מפורש לבנות בית ה' בהר המוריה

במדרש "חופת אליהו"

חמשה שמות נקרא הר סיני: הר חורב, הר סיני, הר המוריה, הר הא-לוהים, הר חמד

תענית כו"ב

צאינה וראינה בנות ציון, במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו, וביום שמחת לבו' (שיר השירים ג', יא'), ביום חתונתו – זה מתן תורה, וביום שמחת לבו – זה בנין בית המקדש, שיבנה במהרה בימינו

רמב"ם הלכות בית הבחירה פסק ד' הלכה יא'

שלוש מחנות היו במדבר, מחנה ישראל והוא ארבע מחנות, ומחנה לוי שנקרא בה' וסביב למשכן יחנו' ומחנה שכינה והוא מפתח חצר אהל מועד ולפנים, וכנגדן לדורות, מפתח ירושלים עד הר הבית כמחנה ישראל, ומפתח הר הבית עד פתח העזרה שהוא שער ניקנור כמחנה לוי, ומפתח העזרה ולפנים מחנה שכינה

הר"י ברצלוני: שם

וכן נמי בסיני מצינו שהיה במחנה שלש קדושות, עב הענן, מקום קודש הקדשים ששם כדכתיב 'ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן וגו' , והענן מקום הקדש, כדכתיב 'ויבא משה בתוך הענן' ... ושאר הר סיני הוא במקום חצר המשכן שהוא המתח ממחנה שכינה

שמות כד, ט

ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל
מדרש הגדול משפטים כד', ט', מכילתא דרשב"י פרק יט' פסוק כד'
משה מחצה בפני עצמו, ואהרן מחצה בפני עצמו, נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל, כל אחד מחצה בפני עצמו, יכול אף נדב ואביהוא ושבעים זקנים עלו, ת"ל נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל ויראו, ראו ולא עלו

מכילתא דר' ישמעאל משפטים פרשה ד' ד"ה "מעם מזבחי"

מעתה מבינים אנו מדוע נבחר מקום הסנהדרין אצל המזבח בלשכת הגזית – "נמצינו למדין שסנהדרין בצד המזבח" וכשם שבמעמד הר-סיני עמדו הם בהר, כך בבית עולמים צריכים הם להיות שם, ולא זו בלבד, אלא אם הם עזבו את מקומם, אין להם דין סנהדרין "וקמת ועלית אל המקום" (דברים יז, ח') – מלמד שהמקום גורם

מכילתא דר' ישמעאל פרשה א' ד"ה "ויחן"

ומיקומם בבית המקדש יהיה במזרח העזרה (לשכת הגזית היתה בעזרת ישראל שהיא מזרח העזרה), שכן במעמד הר סיני עמדו כל ישראל נגד ההר - למזרחו, גם תוכן העבודה בקודש, נלמד ממעמד הר-סיני, כמו השימוש בכלי שרת לעבודת המזבח, נלמדת מן ההקרבה לרגלי הר-סיני

ספרא צו פרשה יא', ד"ה פרק יח' אות ח'

ומנין לעולת דורות שטעונה כלי? ת"ל עולת תמיד העשויה בהר-סיני מקיש עולת הדורות לעולת הר סיני, מה עולת הר סיני טעונה כלי. אף עולת הדורות תטעון כלי

חגיגה ו"א

'זיעלו עולות' קסברי בית הלל – עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הוא, ובית שמאי סברי - עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הוא

שמות כד, ו-ח

ויקח משה חצי הדם, וישם באגנת וחצי הדם זרק על המזבח ... ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה

ויקרא רבה פרשה ו' אות ה' ד"ה ר' פנחס

ר' הונא בשם ר' אבין 'באגנת' כתיב, לא זה גדול מזה ולא זה גדול מזה, אמר משה לפני הקדוש ב"ה, מה נעשה בחלקך? אמר לו זרוק על העם, ומה נעשה בחלקם? אמר לו זרוק ע"ג המזבח, וחצי הדם זרק על המזבח, רבי ברכיה זר' חייא בשם ר' יוסי בר חנינא הוא נשבע להן, והן נשבעו לו ...

ילקוט שמעוני פרשת יתרו רמז שא'

'ויעמוד העם מרחוק ומשה נגש', מבית הבחירה נדבר עמו כמד"א 'וירא את העם מרחוק', מלמד שנכנס למקום שאין רשות למלאכי השרת ליכנס, שנאמר 'ומשה נגש אל הערפל', וכן שלמה אמר, 'ה' אמר לשכון בערפל'

רמב"ן שמות כ"ה ב

"... והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר 'ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת' (שמות כה', כב'), על-כן הקדים הארון והכפרת בכאן כי הוא מוקדם במעלה, וסמך לארון השלחן והמנורה שהם כלים כמוהו, ויזרו על ענין המשכן שבעבורם נעשה ... וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר- סיני שוכן עליו בנסתר, וכמו שנאמר שם 'וישכן כבוד ה' על הר-סיני' (שמות כד', טז'), וכתיב 'הן הראנו ה' אלוקינו את כבודו ואת גדלו' (דברים ה', כא'), כן כתוב במשכן 'וכבוד ה' מלא את המשכן' (שם מ', לד') ... והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר- סיני ... והמסתכל יפה בכתובים הנאמרים במתן תורה, ומבין מה שכתבנו בהם, יבין סוד המשכן

בית המקדש

בבא מציעא פה ע"א

אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב 'מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ' דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו, שנאמר 'ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם' (ירמיה ט', יב'), אמר רב יהודה אמר רב, שלא ברכו בתורה תחילה

ב"ח טור אורח חיים סימן מז' אות ב'

ונראה דכוונתו יתברך, מעולם היתה עוסקים בתורה, כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה, תורת אמת לישראל במתנה, שלא תשתכח מאתנו, כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידין, ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה, על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך שהיתה השכינה ממש בקרבם, כי היכל ה' המה, ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד, אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה, כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם ... ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ... הנה בזה עשו פירוד שנסתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה ...

מסכת מכות דף י', וראה ילקוט שמעוני תהילים רמז תתעט' ד"ה "שיר המעלות".

ואמר רבי יהושע בן לוי, מאי דכתיב: 'שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך' (תהילים קכב', א')? אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבש"ע, שמעתי בני אדם שהיו אומרים מתי ימות זקן זה, זיבא שלמה בנו, ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל, ושמחתי. אמר לו הקב"ה: 'כי טוב יום בחצריך מאלף' (תהילים פד', יא'), טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני, מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח

III) From Akeidat Yitzchak (Yerushalayim) to Matan Torah (Har Sinai)

עקידת יצחק	מעמד הר סיני
"ביום השלישי...מרחוק"	"ויהי ביום השלישי ... ועמדו מרחוק"
"שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם"	"והשתחויתם מרחוק ... ונגש משה לבדו אל ה'... ויקם משה ויהושע משרתו...שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם"
"והעלהו שם לעולה...וישלח אברהם את ידו...אל תשלח ידך אל הנער"	"וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות...ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו" "כי המקום אשר אתה עומד עליו... "ויפסול שני לוחות אבנים כראשונים וישכם משה בבוקר ויעל אל הר סיני כאשר צוה ה' אותו ויקח בידו שני לוחות אבנים: וירד ה'
"המקום" מופיע מספר פעמים בעקידה "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו ויקח את שני נערו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עולה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו הא- לוהים"..." ויקרא שם	

המקום ה' יראה" "בהר ה' יראה"	בענן... ויקרא בשם ה' "ויראו את א-לוקי" שראל... ומראה כבוד ה' כאש אוכלת..."
---	---

IV) TWO STAGES OF ENTERING THE LAND

ילקוט שמעוני תהילים, פרק ה, תרכח
וכן משה אומר "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", מנוחה זו הארץ, נחלה זו ירושלים.

V) DAVID HAMELECH - MAN OF YERUSHALAYIM & SHAVUOT

רות רבה, פרשה ג,ב.
ומת בעצרת שחל להיות בשבת, ועלתה הסנהדרין להראות לפני שלמה (לנחמו).

ספר שמואל א פרק טז
(א) ויאמר יהוה אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול ואני מאסתי מלך על ישראל מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלזומי כי ראיתי בבניו לי מלה:
(ו) ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אך נגד יהוה משיחו:
(ז) ויאמר יהוה אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתינו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב:
(ח) ויקרא ישי אל אבינדב ויעברו לפני שמואל ויאמר גם בזה לא בחר יהוה:
(ט) ויעבר ישי שמה ויאמר גם בזה לא בחר יהוה:
(י) ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה:
(יא) ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה וקחנו כי לא נסב עד באו פה:
(יב) וישלח וביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי ויאמר יהוה קום משחהו כי זה הוא:

ספר דברי הימים א פרק כב
(א) ויאמר דויד זה הוא בית יהוה האלהים וזה מזבח לעלה לישראל:

ש"י עגנון, תמול שלשום, עמ' 215-216
"ומעתה זוהי תפילתנו" אמר בלויקוף: מקום אחד יש בירושלים שאני הולך אליו פעם בשנה, בחג השבועות. זהו קברו של דוד המלך. לפי שדוד חביב עלי מכל היהודים שבעולם. מלך אדיר שהיה טרוד כל הימים, במלחמות עם גוליית הפלשתי ועם שאר כל הרשעים, ואף היהודים להבדיל היו וודאי מטרידים אותו הרבה, אף על פי כן היה לוקח לו זמן לנגן בכינור ולעשות מזמורים בשביל כל האהובים והנכאים – מלך זה היאך לא אוהב אותו?... ובכן נוהג אני כל שנה בחג השבועות בבוקר לילך על קברו... אשתקד הלכתי לי כמנהגי לעיר העתיקה, ואותו היום יום שרג היה... והולך לי ומהרהר במלך ישראל והיאך היה נוטל את כינורו ומנגן לו. ודרך הילוכי בת קולם של אותם הניגונים שעשה מהם ונהילים ממתיקה לי את דרכי, ואף על פי שאיני יודע בעל פה שום מזמור, יודע שאם אפתח את פי ואשיר יבואו כל המזמורים מאלהם, ויצטרפו לניגון.

VI) ACHDUT:

ספר שמות פרק י"ט, פס' ב

יזחן שם ישראל - איש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקות

ספר תהילים פרק קכב

- (א) שיר המעלות לדוד שמחתי באמרים לי בית יהוה נלך:
(ב) עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים:
(ג) ירושלים הקנויה קעיר שמברה לה יחדו:
(ד) נשעם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להדות לשם יהוה:
(ה) כי נשמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד:
(ו) שאלו שלום ירושלים ישליו אהבך:
(ז) יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך:
(ח) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך:
(ט) למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך:

ילקוט שמעוני תהילים ע"ו רמת תתי"ד

למנצח בנגינות מזמור לאסף שיר נודע ביהודה אלהים... ד"א אימתי נודע יהודה באלהים כשתקים אותה סוכה שאמרת והיה ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנפלת. אמר הקב"ה אברהם קרא אותו יראה, שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר בהר ה' יראה. ושם קרא אותו שלם, שנאמר ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וגו'. אם אני קורא אותו יראה, כדרך שקראו אברהם, שם צדיק ומתרעם. ואם אני קורא אותו שלם, כדרך שקראו שם, אברהם צדיק ומתרעם. אלא הריני קורא אותו בדרך שקראו אותו שניהם, ירושלים יראה שלום

ירושלמי חגיגה ב"ו

אמר ר' יהושע בן לוי - עיר שעושה כל ישראל חברים

תלמוד בבלי יומא יב ע"א

ירושלים לא נתחלקה לשבטים

VII) LEGENDS OF MOUNTAINS & GATES = HUMILITY

מדרש תהילים, מזמור סח

ר' נתן אומר כיון שביקש הקב"ה ליתן תורה לישראל בא כרמל מאספמיא, ותבור מבית אל... זה אומר נקראתי הר תבור, עלי נאה שתשרה שכינה לפי שאני גבה מכל ההרים ולא ירדו עלי מי המבול. וזה אומר אני נקראתי הר הכרמל, עלי נאה שתשרה שכינה, לפי שאני נתמצעתי בתוך, ועלי עברו את הים. אמר הקב"ה כבר נפסלתם לפני בגבהות שיש בכם, כולכם פסולים לפני... אין רצוני אלא בסיני שהוא שפל מכולם. שנאמר מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח, וכתוב כי רם ה' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע..."

The Six Days and the Seven Gates of Jerusalem

Based on a modern day Midrash by former Israeli President Yizhak Navon. When Israel became a state in 1948, the old city of Jerusalem was conquered by Jordan. For nearly 20 years, Jerusalem remained a divided city, separated by a high concrete wall. The New City was the capital of Israel, but the Old City, including the Western Wall, the kotel, remained under the control of Jordan. The people of Israel were not allowed to enter the Old City. They could no longer pray at the kotel.

The Old City was surrounded by a high wall. There were 8 gates in that wall. In the west side of the wall was Sha'ar Yaffo, the Jaffa Gate. In the north side of the wall were Sha'ar he-chadash, the New Gate; Sha'ar Shechem, the Damascus Gate; and Sha'ar Ha-perachim, the Flower Gate. In the east side of the wall were Sha'ar Ha'arayot, the Lions' Gate; and Sha'ar Ha-ra-cha-mim, the Golden Gate; and in the

south side of the wall were Sha'ar Ha-ashpot, the Dung Gate; and Sha'ar Tzion, the Zion Gate. The years went by. Many people entered the Old City through these gates, but Jews were forbidden to do so.

In June, 1967, the Six Day War broke out. Israel's soldiers fought bravely and won many victories. Soon they reached the Old City of Jerusalem. They prepared to fight for it, and to take it back from Jordan. But they did not know through which of the seven gates to enter. As they tried to decide what to do, each gate begged, one louder than the other, "Enter the Old City through me. Enter the Old City through me." Their voices reached heaven, but God and his angels could not decide which gate deserved to be the one through which the soldiers would enter. Then the angel Michael spoke. "God in Heaven, All the gates are beautiful and each deserves to be the one through which the soldiers will enter the Old City. Let each gate speak and explain why it should be chosen. Then You will decide which gate is most worthy. God thought this was an excellent idea and asked each gate to speak for itself. Sha'ar Yaffo, the Jaffa Gate, spoke first.

Two important roads go out from me. One leads to the city of Yaffo and to the Mediterranean Sea. The other goes to Hebron where our ancestors Avraham and Sarah, Yitzchak and Rivkah, and Ya'akov and Leah are buried in the me'a-rat ha-mach-pe-lah. Near me stands the Tower of David. I will make sure that the soldiers of Israel enter the Old City safely.

Then Sha'ar Shechem, the Damascus Gate, spoke out in a loud voice and said: I am the biggest and most beautiful of all the gates. All roads leading north from Jerusalem start here with me. Let the soldiers of Israel enter the Old City through me.

Sha'ar Tzion, the Zion Gate, was the next to speak:

God in Heaven, I am named for your holy city—Tzion. Look at me. I am bruised and broken from all the fighting around me. It is only right that victory should come through me. Choose me, choose me.

Raising its voice, Sha'ar Ha-ashpot, the Dung Gate, said:

Dear God, look at me. I am miserable and ashamed. For centuries, Jerusalem's garbage was dumped on me. Now don't misunderstand, I would rather be covered with the garbage of Jerusalem than with all the precious jewels in the world. Every day, I try to comfort the kotel, which is right next to me. It is sad because Jews cannot pray there now. Make us happy and let Israel's soldiers enter the Old City through me.

It was then the turn of Sha'ar Ha-perachim, the Flower Gate:

It would not be right for the soldiers of Israel to enter the Old City through the dirty Dung Gate. Let the soldiers of Israel enter through me and I will give them wreaths of flowers. It should be through me, through me.

Next the voice of Sha'ar he-chadash, the New Gate, was heard.

I am the smallest and newest of the gates. I am so new that I am not even counted as one of the seven gates. I am near the Israeli side of the city, and every day I watch as Israel's enemies fire upon her. I try to protect Israel, but I cannot. Please let Israel's soldiers enter through me.

Next in line to speak was Sha'ar Ha-ra-cha-mim, the Golden Gate:

Its voice was muffled because it was closed in on both sides.

Master of the Universe. For years my entrance has been sealed shut. The other gates open and close, but large stones block me up. You promised that the Jews would return to rebuild the Beit HaMikdash through me, and that is why Israel's enemies sealed me shut. It is only right that the soldiers of Israel enter through me. Only Sha'ar Ha'arayot, the Lions' Gate, was left to speak. God pointed to it, but it remained silent. Finally, It began to speak in a soft voice:

God in Heaven. From all directions I see soldiers fighting and being wounded. My heart is breaking and I cannot bear to watch any longer. It doesn't matter through which gate the soldiers enter. Just make the fighting stop.

God and the angels heard these words and whispered among themselves. Then God turned to the Lions' Gate and said: All the other gates are interested in their own honor. But you care more about the soldiers of Israel than about yourself. Therefore, we have decided that the soldiers of Israel will enter the Old City through you. Let the young lions go forth and enter through the Lions' gate.

As we have seen, the soldiers of Israel passed into the Old City through the Lions' Gate. Their armored cars swept through the alleyways, and they set the city free. At the Western Wall they blew a great blast on the shofar. The blast was heard throughout the land and everyone knew that the gates of the Old City were once again open to Jews. A miracle had occurred. Jerusalem was united.

מדרש תהילים (מזמור י"ד)

תני ר' שמעון בן יוחאי משל לאחד שהיה מכה את בנו, ולא היה יודע הבן על מה הוא מוכה, לאחר שהכהו אמר לו לך ועשה דבר פלוני שצויתך היום כמה ימים ולא השגחת בי, כך כל אותן אלפים שנפלו במלחמה בימי דוד, לא נפלו אלא על שלא תבעו בבין בית המקדש. והלא דברים קל וחומר, ומה אם אלו שלא היה בית המקדש ביניהם, ולא נחרב בימיהם, נעשה להם כך, ונענשו על שלא תבעו אותו, אנו שחרב בימינו, ואין אנו מתאבלים עליו ולא נבקש עליו רחמים על אחת כמה וכמה; לפיכך התקינו חסידים הראשונים שיהיו מתפללים שלש תפלות בכל יום, והתקינו בו 'אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון וסדר העבודה לירושלים', ותקנו בונה ירושלים ברכה בפני עצמה בתפלה ובברכת המזון. כיון שראה דוד כך, אמר: אם נפלתי ביד שונאי היו מפילים אותי בחרב, אבל הקב"ה רחמיו רבים, לכך נאמר 'מלפניך משפט יצא'

ספר הכוזרי, חתימת הספר

כג. אמר החבר: השכינה הנראית עין בעין היא אשר נעדרה, כי איננה נגלית כי אם לנביא או להמון נרצה במקום המיוחד, והיא אשר אנחנו מצפים לה, באומרו: [ישעיהו נ"ב ח] כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, ובאומרו בתפילתנו ותחזינה עינינו בשובך לציון. אך השכינה הנסתרת הרוחנית, היא עם כל ישראל אזרחי ועם כל בעל דת האמיתית, זך המעשים, טהור הלב, נפשו ברה לאלוקי ישראל..... ובהערת בני אדם והתעוררותם אל אהבת המקום ההוא הקדוש ינחץ העניין המיוחד, שכל גדול וגמול רב, כמו שנאמר: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו, - רוצה לומר כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו בני ישראל לה תכלית הכוסף עד שיחוננו אבניה ועפרה

Rav Moshe Tzvi Neriya, *Mo'adei ha-Ra'aya*, Jerusalem, 1980, pp. 480-481

Among the thoughts and feelings of these great days, there arises also the question: Why didn't God give us Jerusalem already then, in 1948, and by virtue of what have we merited that it was returned to us now? In an amazing way, entirely unnatural, it slipped from our hands then, and once again in an amazing way, beyond logic, it was given to us, presented to us now.

Regarding Jerusalem The answer is alluded in the esoteric talk of the ancient Sages. It is stated in the *Talmud Yerushalmi*: "As a city that is joined together" – a city that joins Israel one to the other" (*Yerushalmi, Bava Kama 7:7*). In a different form it was taught in the *Talmud Bavli*: "You may not sacrifice the paschal offering within any of your gates" (*Devarim 16:5*) – I only spoke of a period when all of Israel enter in one gate" (*Zevachim 114b*).

Indeed, nineteen years ago the Palmach broke through Zion Gate, and the Etz"l soldiers were about to break through the Damascus Gate. We were separated and disjoined. Had we succeeded then, it would have been a situation in which "two were holding on" (*shenayim ochazim*) to Jerusalem, each one saying "It is entirely mine." Jerusalem would have turned into a source of division, a cause of quarrel and argument. The stones of Jerusalem would have turned into the stones of controversy. And "Jerusalem was not apportioned to the tribes" (*Yoma 12a*). It was given to the entire people of Israel... Jerusalem comes to increase peace in the world. And therefore, only now when we have all entered through a single gate... only now, when we are all united, when a national unity government stands at the helm, when our fighting army is a unified army – the Israel Defense Forces, when all of our brothers in the Diaspora stand behind us with a single heart, only now have we merited this great event: He who restores His *Shekhina* to Zion has restored Jerusalem to us!... The conquest of Jerusalem – its first beginning was with the unification of the tribes of Israel. And its recent beginning was with the blessing of the unity of the people. As long as we continue to be united, all of Jerusalem will continue to be ours....

